

Yritys X Oy:n taloudellinen tilanne ja kannattavuus

Tilinpäätösanalyysi 2018–2023

LAB-ammattikorkeakoulu

Tradenomi (AMK)

2024

Teemu Wilén

Tiivistelmä

Tekijä Teemu Wilén	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 29	Valmistumisaika 2024
Työn nimi Yritys X Oy:n taloudellinen tilanne ja kannattavuus Tilinpäätösanalyysi 2018–2023		
Tutkinto Tradenomi (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä tehtiin tilinpäätösanalyysi Yritys X Oy:lle vuosilta 2018–2023. Kohdeyritys pysyi työssä nimettömänä. Analyysissä tarkasteltiin yrityksen tilinpäätöksiä ja tavoitteena oli selvittää kohdeyrityksen taloudellista tilannetta ja kannattavuutta. Tarkoituksena oli myös tehdä huomioita yleisen maailmantilanteen vaikutuksista yrityksen liiketoimintaan vertailuvuosina, joita olivat koronavuodet, Ukrainan sota sekä hintojen nousu.</p> <p>Työn teoriaosuudessa avattiin tilinpäätöksen, tilinpäätösanalyysin ja tunnuslukujen sisältöä, tavoitteena selventää lukijalle näiden merkitystä tilinpäätösanalyysissä. Empiirisessä osuudessa käytettiin tutkimusmenetelmänä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Empiirisessä osuudessa vertailtiin yrityksen eri tilikausia tunnuslukujen avulla sekä laadittiin SWOT-analyysi.</p> <p>Tulokset näyttävät, että Yritys X Oy:n taloudellinen tilanne ja kannattavuus paranivat tarkasteluvuosien aikana. Yritys on tullut huomattavasti vakavaraisemmaksi. Sen olisi kuitenkin nyt panostettava kasvuun ja kannattavuuden parantamiseen esimerkiksi investoimalla uusiin ohjelmistoihin ja automaatioon, että se voi pärjätä tulevaisuudessa kilpailijoita vastaan.</p>		
Asiasanat tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut ja SWOT-analyysi		

Abstract

Author Teemu Wilén	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2024
	Number of Pages 29	
Title of Publication Company X Ltd. financial situation and profitability Financial statement analysis 2018-2023		
Name of Degree Bachelor of Business Administration (UAS)		
Name, title and organization of the client		
Abstract <p>Purpose of the thesis was to make a financial statement analysis for Company X Ltd. from years 2018–2023. Company’s real name was kept secret in the thesis. The analysis examined company’s financial statements from last five accounting periods, and the goal was to find out company’s financial situation and profitability. Another purpose was to make observations about how the effects of general world situation had impacted in company’s business. Those effects were Covid-19 pandemic, Ukrainian war and increase in costs and prices.</p> <p>The thesis theory section explored the financial statement, financial statement analysis and key figures. The purpose was to clarify to the reader the importance of these in financial statement analysis. Research method for empirical part was qualitative method. In the empirical part the company’s different accounting periods were compared using key figures. There was also a SWOT-analysis made from the Company X Ltd.</p> <p>The results show that the company’s financial situation and profitability has improved during these accounting periods. The company has become much more solvent. However, the company should now invest in growth and improving profitability, for example by investing in software and automation, so it can compete against the competitors in the future.</p>		
Keywords financial statement, financial statement analysis, key figures and SWOT-analysis		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tilinpäätös	2
2.1	Tilinpäätös.....	2
2.2	Tuloslaskelma	3
2.3	Tase	4
2.3.1	Vastaavaa	5
2.3.2	Vastattavaa	6
2.4	Toimintakertomus	6
2.5	Liitetiedot ja rahoituslaskelma.....	6
3	Tilinpäätösanalyysi	8
3.1	Tilinpäätösanalyysi.....	8
3.2	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät	8
4	Tunnusluvut.....	10
4.1	Tunnusluvut	10
4.2	Kasvu	10
4.3	Kannattavuus	11
4.3.1	Liiketulos-%.....	11
4.3.2	Nettotulos-%	11
4.3.3	Oman pääoman tuotto-%.....	12
4.4	Maksuvalmius	12
4.4.1	Quick ratio	13
4.4.2	Current ratio	13
4.5	Vakavaraisuus	13
4.5.1	Omavaraisuusaste-%.....	14
4.5.2	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	14
5	Yritys X Oy:n analyysi	16
5.1	Kasvu	16
5.2	Kannattavuus	17
5.3	Maksuvalmius	19
5.4	Vakavaraisuus	20
6	SWOT-analyysi	23
7	Yhteenveto ja pohdinta.....	26
	Lähteet.....	28

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia tilinpäätösanalyysi Yritys X Oy:lle. Työssä ei tulla käyttämään yrityksen nimeä vaan siihen viitataan Yritys X Oy:nä. Kohdeyritys toimii verkkokauppapohjaisena, ja se myy rakennus- ja sisustustuotteita. Yritys on osakeyhtiö ja sen päätoimialana on puutavaran ja rakennusmateriaalien agentuuritoiminta. Tarkoituksena on selvittää yrityksen taloudellista tilannetta ja kannattavuutta sekä antaa asiasta tietoa yrityksen johdolle. Analyysin avulla voidaan tulkita yrityksen nykytilaa talouden näkökulmasta sekä sen, mihin suuntaan yritys on menossa ja miten toimintaa kannattaa kehittää.

Tilinpäätösanalyysin tavoitteena on selvittää yrityksen taloudellista tilannetta ja yritystoiminnan kannattavuutta valitulta aikajaksolta. Analyysi tehdään vuosilta 2018–2023 eli viideltä tilikaudelta. Yrityksen tilikausi on 1.6.–31.5. eli se ei ole kalenterivuosi kuten useimmiten yrityksillä on käytäntönä. Analyysissa on myös tarkoitus pohtia, onko yleinen maailmantilanne vaikuttanut toimintaan kyseisinä vuosina, kuten mm. koronapandemian, Ukrainan sodan sekä yleisen hintojen nousun vaikutukset.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Päättämiskysymys on, mikä on Yritys X Oy:n taloudellinen tilanne ja toiminnan kannattavuus?
- Alatutkimuskysymyksenä on, onko yleinen maailmantilanne vaikuttanut yritystoimintaan tarkastelujaksolla?

Opinnäytetyö on perinteinen tilinpäätösanalyysi, jossa käsitellään kasvun, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja menneeltä ajalta. Tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä. Tässä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivisen tutkimuksen osalta dokumenttien analyysiä. Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillisesti pyritään kuvaamaan tutkittavaa kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. (Hirsjärvi ym. 2015, 161–162.) Tutkimuksessa sovelletaan myös pitkäaikais tutkimuksen menetelmää, sillä tilinpäätösanalyysi tehdään pitkältä aikaväliltä. Aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä sähköisiä lähteitä käytetään työn teoriaosuudessa ja empiirisessä osuudessa analysoinnin apuna. Tärkeimpänä aineistona työssä on kohdeyrityksen tilinpäätösmateriaali.

Työssä keskitytään aineistoon ja sen analysointiin. Opinnäytetyössä lasketaan yrityksen tilinpäätöstietojen pohjalta tunnuslukuja. Tuloksia kuvataan taulukoilla, kaavoilla, kuvioilla ja luvuilla.

2 Tilinpäätös

2.1 Tilinpäätös

Kirjanpitolaki (1336/1997) määrittää, että kirjanpitovelvollisia ovat kaikki yhtiöt, säätiöt, osuuskunnat ja yhdistykset sekä yksityisoikeudelliset henkilöt. Pääsääntöisesti kirjanpitovelvollisuus velvoittaa kahdenkertaisen kirjanpidon pitämiseen (Leppiniemi & Kykkänen 2023, 31). Tällä tarkoitetaan sitä, että kaikki liiketapahtumat kirjataan vähintään kahdelle tilille siten, että veloitus- ja hyvitysmerkinnät ovat yhtä suuret. Kirjanpitovelvollisen tulee laatia tilinpäätös tilikaudelta. Tilikausi on yleensä 12 kuukauden mittainen. (Salmi 2020, 23.) Yleisin tilikausi on kalenterivuosi (Ikäheimo ym. 2014, 19). Yritys X Oy:n tilikausi on kuitenkin normaalista poiketen 1.6.–31.5. Kirjanpitoaineistoja säilytetään vähintään 10 vuotta (Kirjanpitolaki 1336/1997, 2: 10 §).

Tilinpäätös koostuu neljästä osasta: tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja liitetiedot. (Leppiniemi & Kykkänen 2023, 43). Kirjanpitolaissa (1336/1997) määritetään tilinpäätöksen sisältö. Rahoituslaskelman tekevät suuryritykset tai yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (Salmi 2020, 24). Suuryritykseksi tulkitaan yritys, jonka taseen loppusumma on 20 000 000 €, liikevaihto 40 000 000 € tai tilikauden aikana palveluksessa on n. 250 henkilöä. Näistä tulee täytyä kaksi raja-arvoa. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 1: 4 c §.) Kirjanpitolaki (1336/1997) määrittää yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön siten, että se on pörssi-listattu yritys, luottolaitostoiminta laissa määrittämä luottolaitos tai vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

Tilinpäätös tulee laatia neljän kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä (Verohallinto 2023). Kirjanpitovelvollisen tulee päivätä ja allekirjoittaa tilinpäätös sekä toimintakertomus. Tilinpäätös katsotaan valmiiksi, kun päätösvaltainen osa hallituksesta tai muusta toimielimestä on allekirjoittanut sen. (Leppiniemi & Kykkänen 2023, 46.)

Kirjanpitolaki (1336/1997) määrittää, että tilinpäätöksessä tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot toiminnasta ja taloudellisesta asemasta. Tarpeelliset tiedot ilmoitetaan liitetiedoissa. Tilinpäätöksessä olennaisuutta pidetään yleisenä periaatteena. Se tarkoittaa sitä, että jos esitettävä seikka jätetään pois tai se ilmoitetaan väärin, näillä seikoilla voidaan kohtuullisesti vaikuttaa tiedon käyttäjien päätöksiin tilinpäätöksen perusteella.

Muita yleisiä tilinpäätösperiaatteita ovat Salmen (2020, 25–27) mukaan

- oletus toiminnan jatkuvuudesta
- johdonmukaisuus tilinpäätöksen laatimisessa (vertailukelpoisuus tilikaudesta toiseen)

- varovaisuus tilikauden tuloksesta riippumatta (mm. tulot, menot ja menetykset arvioidaan varovaisesti eikä omaisuutta arvioida liian suureksi)
- tilikauden tuottojen ja kulujen huomioiminen tilikaudelle riippumatta siitä, mikä niihin liittyvien maksujen suorituspäivä on
- omaisuus- ja rahoituserien arvostus erikseen (esim. esineen arvonnousu ei voi kompensoida toisen arvonnousua).

2.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelmasta käy ilmi tuloksen muodostuminen eli siihen sisältyvät tilikauden tuotot ja kulut. Se kuvaa yrityksen menneitä aikoja eli mitä on tapahtunut, mutta rajallisesti sitä, mitä tulee tapahtumaan ja antaa lukijalleen näkökulman yrityksen lähtökohtatilanteesta, josta yritys lähtee kohti tavoiteltuja tulevaisuuden tavoitteita. (Salmi 2020, 28.) Kirjanpitoasetuksen (1339/1997) mukaan tuloslaskelma voidaan tehdä joko kululajikohtaisesti tai toimintokohtaisen kaavan mukaan. Salmen (2020, 45) mukaan Suomessa käytetään eniten kululajikohtaista tuloslaskelmaa. Eskelinen (2022, 8) on opinnäytetyössään kuvannut kululajikohtaisen tuloslaskelman rakenteen alla olevan taulukon 1 mukaisesti. Rakenne perustuu kirjanpitoasetukseen.

1. LIIKEVAIHTO
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos
3. Valmistus omaan käyttöön
4. Liiketoiminnan muut tuotot
5. Materiaalit ja palvelut
a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat
aa) Ostot tilikauden aikana
ab) Varastojen muutos
b) Ulkopuoliset palvelut
6. Henkilöstökulut
a) Palkat ja palkkiot
b) Henkilösivukulut
ba) Eläkekulut
bb) Muut henkilösivukulut
7. Poistot ja arvonalentumiset
a) Suunnitelman mukaiset poistot
b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
c) Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
8. Liiketoiminnan muut kulut
9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
10. Rahoitustuotot ja -kulut
a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
b) Tuotot osuuksista omistusyhteyserityksissä
c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
d) Muut korko- ja rahoitustuotot
e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
g) Korkokulut ja muut rahoituskulut
11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
12. Tilinpäätössiirrot
a) Poistoeron muutos
b) Verotusperusteisten varausten muutos
c) Konserniavustus
13. Tuloverot
14. Muut välittömät verot
15. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Taulukko 1. Kululajikohtainen tuloslaskelma (Eskelinen 2022, 8)

Tuloslaskelmassa kuvataan ensin tilikauden tuotot. Tuotoista vähennetään kulut, jolloin saadaan selville voitto tai tappio. Tämän jälkeen tuloslaskemassa ilmoitetaan rahoitustuotot ja -kulut. Viimeisenä tuloslaskelmaan kirjataan tilinpäätössiirrot ja verot. Näiden jälkeen saadaan selville yrityksen tekemä voitto tai tappio tilikauden aikana. (Salmi 2020, 46–57.)

2.3 Tase

Taseen laatiminen kuuluu kaikille kirjanpitovelvollisille ja se tehdään saman kaavan mukaan. Tase osoittaa yrityksen taloudellisen aseman tilinpäätöshetkellä. Mikäli tase ei kata riittävää ja oikeaa kuvaa, on annettava liitetietoja. (Salmi 2020, 59.) Taseessa luetellaan yrityksen omaisuus ja miten se on rahoitettu (Yrittäjän 2024). Alla olevassa taulukossa 2 kuvataan taseen rakenne Eskelisen (2022, 9) opinnäytetyön mukaan. Rakenne perustuu kirjanpitoasetukseen.

Vastaavaa	Vastattavaa
<p>A PYSYVÄT VASTAAVAT</p> <p>I Aineettomat hyödykkeet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kehittämismenot 2. Aineettomat oikeudet 3. Liikearvo 4. Muut aineettomat hyödykkeet 5. Ennakkomaksut <p>II Aineelliset hyödykkeet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maa- ja vesialueet 2. Rakennukset ja rakennelmat 3. Koneet ja kalusto 4. Muut aineelliset hyödykkeet 5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat <p>III Sijoitukset</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osuudet saman konsernin yrityksissä 2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä 3. Osuudet omistusyhteisyhteisöissä 4. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä 5. Muut osakkeet ja osuudet 6. Muut saamiset <p>B VAIHTUVAT VASTAAVAT</p> <p>I Vaihto-omaisuus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aineet ja tarvikkeet 2. Keskeneräiset tuotteet 3. Valmiit tuotteet/tavarat 4. Muu vaihto-omaisuus 5. Ennakkomaksut <p>II Saamiset</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Myyntisaamiset 2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä 3. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä 4. Lainasaamiset 5. Muut saamiset 6. Maksamattomat osakkeet/osuudet 7. Siirtosaamiset <p>III Rahoitusarvopaperit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osuudet saman konsernin yrityksissä 2. Muut osakkeet ja osuudet 3. Muut arvopaperit <p>IV Rahat ja pankkisaamiset</p>	<p>A OMA PÄÄOMA</p> <p>I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma</p> <p>II Ylikurssirahasto</p> <p>III Arvonkorotusrahasto</p> <p>IV Muut rahastot</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 2. Vararahasto 3. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot 4. Käyvän arvon rahasto 5. Muut rahastot <p>V Edellisten tilikausien voitto (tappio)</p> <p>VI Tilikauden voitto (tappio)</p> <p>B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poistoero 2. Verotusperäiset varaukset <p>C PAKOLLISET VARAUKSET</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eläkevaraukset 2. Verovaraukset 3. Muut pakolliset varaukset <p>D VIERAS PÄÄOMA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Joukkovelkakirjalainat 2. Vaihtovelkakirjalainat 3. Lainat rahoituslaitoksilta 4. Takaisinlainat 5. Saadut ennakot 6. Ostovelat 7. Rahoitusvekselit 8. Velat saman konsernin yrityksille 9. Velat omistusyhteisyhteisöille 10. Muut velat 11. Siirtovelat

Taulukko 2. Taseen rakenne (Eskelinen 2022, 9)

Taseessa on kaksi puolta, vastaavaa ja vastattavaa. Vastaavaa kertoo yrityksen varallisuudesta ja vastattavaa millä varallisuus ja yritystoiminta on rahoitettu. Molempien puoliskojen yhteenlasketut loppusummat on oltava yhtä suuret. (Passeli.)

2.3.1 Vastaavaa

Vastaavaa-termillä kuvataan, mitkä ovat yrityksen varat tilinpäätöshetkellä. Taseessa vastaavat on kuvattava määritellyssä järjestyksessä ja lain määrittämällä arvoilla. (Salmi 2020, 33.) Vastaavaa kuvaa sen, miten pääoma on jaettu pienemmiksi eriksi. Vastaavaa jaetaan pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyviä ovat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pysyvät vastaavat tuottavat yritykselle tuloa useina tilikausina. (Tomperi 2017,

156.) Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit, rahat ja pankkisaamiset. Vastaavaa kuvaa siis sitä, mihin yrityksen pääoma on sijoitettu. (Yrittäjän 2024.) Pysyvien ja vaihtuvien vastaavien erät on lueteltu ylempänä olevassa taulukossa.

2.3.2 Vastattavaa

Vastattavaa kuvaa sitä, miten yritys on rahoittanut toimintaansa (Salmi 2020, 33). Vastavaa jakautuu omaan pääomaan ja vieraaseen pääomaan. (Yrittäjän 2024). Vastattavat ovat siis sitä pääomaa, josta yritys vastaa omistajille ja lainanantajille (Salmi 2020, 33). Vastattavaa puolen pääomaerien kohdat on lueteltu ylempänä olevassa taulukossa.

2.4 Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa kuvataan, miten yrityksen toiminta on kehittynyt ja kuinka tulokselinen tilikausi on ollut. Lisäksi toimintakertomuksessa kerrotaan, mikä on yrityksen taloudellinen tilanne sekä mitkä ovat mahdolliset riskit ja epävarmuustekijät. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 3: 1 a §.) Kirjanpitolaissa ei edellytetä toimintakertomuksen laatimista pien- tai mikroyritykseltä. Kirjanpitolautakunnan mukaan pienyrityksen tehdessä toimintakertomuksen, sen on esitettävä kaikki tiedot täydellisesti. Toimintakertomukseen ei voi valita vain tiettyjä tietoja kerrottavaksi eikä siinä voi käyttää harkintaa. (Tomperi 2017, 172.)

Osakeyhtiölaissa (624/2006) osakeyhtiön toimintakertomuksen tulee kattaa seuraavat tiedot: yhtiön osakkeiden määrä, pääomalainojen lainaehdot sekä kuluksi kirjaamaton korko. Lisäksi tulee ilmoittaa osakeyhtiön hallituksen esitys voittoon liittyviksi toimenpiteiksi sekä esitys siitä, miten muu vapaa pääoma jaetaan.

2.5 Liitetiedot ja rahoituslaskelma

Liitetiedoilla annetaan oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudesta. Myös, jos jostain syystä on poikettu tilinpidon yleisiä periaatteista, selvitys annetaan liitetiedoissa. Liitetiedot antavat myös kuvan siitä, miten tilinpäätös on laadittu. (Salmi 2020, 79.)

Tuloslaskelma ja tase ovat keskeinen osa yrityksen tilinpäätöstä. Näiden lisäksi tilinpäätökseen kuuluu yrityksen koosta riippuen useita liitetiedostoja. Näiden tehtävä on tarkentaa tuloslaskelmassa ja taseessa esiintyviä eriä tai antaa niistä vaadittavia lisätietoja. (Niskanen & Niskanen 2003, 17.) Tuloslaskelmassa ja taseessa esitetään tilinpäätöstiedot päättyneen tilikauden sekä edellisen tilikauden osalta. Tätä periaatetta olisi suositeltavaa noudattaa myös liitetietojen kanssa. (Tomperi 2017, 165.)

Kirjanpitolain mukaan vain suuryritysten on laadittava rahoituslaskelma. Laskelmassa kuvataan sitä, miten yritys on saanut aikaan rahavirtaa, ja mihin se on tätä rahavirtaa käyttänyt. Rahoituslaskelmassa rahavirrat erotellaan liiketoiminnan-, investointien- sekä rahoituksen rahavirtaan ja kaikki suoriteperusteiset erät muutetaan maksuperusteisiksi. (Tomperi 2017, 162–163.)

3 Tilinpäätösanalyysi

3.1 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi tarkoittaa analyysimuotoa, jossa yrityksen taloudellisen toiminnan tuloksia, menestyksen osatekijöitä ja näiden kehitystä tarkastellaan kattavasti useiden eri tunnuslukujen ja muiden menetelmien avulla. Siinä pyritään pelkkien lukuarvojen esittämisen lisäksi arvioimaan niihin vaikuttaneita tekijöitä ja syitä. Näin voidaan arvioida yksityiskohtaisemmin ovatko tunnuslukujen hyvät tai huonot arvot satunnaisia poikkeamia vai kertovatko ne muutoksista jo pidemmältä aikajaksolta. (Niskanen & Niskanen 2003, 10.)

Tilinpäätösanalyysi perustuu hyvin pitkälti eri tunnuslukujen antaman tiedon yhteenvetoon. Tarkoituksena on mitata yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä, joita ovat yleisesti kasvu, kannattavuus, maksuvalmius sekä vakavaraisuus. (Salmi 2020, 268.)

Tilinpäätösanalyysiä tehdessä on huomioitava, että tilinpäätöksestä saatava informaatio kertoo aina jo tapahtuneista ja toteutuneista asioista. Se on siis vanhaa tietoa. Menneisyydestä voidaan tehdä kehitysarvioita tulevaisuudennäkymiin vain rajoitetusti. Tilinpäätös on toisaalta ainoaa säännöllistä ja normeihin sidottua tietoa, jota yritys joutuu toiminnastaan näin laajasti antamaan. Sitä ymmärtämällä voi ymmärtää yrityksen päätöksentekoa ja ennakoida tulevaisuudennäkymiä sillä tämän päivän tilanne on huomisen lähtökohtana. (Salmi 2020, 143.) Menestykseks menneisyys ei kuitenkaan automaattisesti tarkoita lupaavaa tulevaisuutta etenkin pidemmällä aikavälillä. Tilinpäätösanalyysin pohjalta tulevaisuuden johtopäätöksiä ja ennakkointia kehityksestä on hieman vaarallista lähteä tekemään. Yrityksen tulevaisuuden ennakkoinnissa olisi aina suotavaa lähteä liikkeelle tulevista mahdollisuuksista ja tulevista riskeistä. (Vilkkumaa 2010, 102.)

3.2 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätöksellä ja tilinpäätösanalyysillä on monia eri käyttäjäryhmiä ja kaikilla on myös omat odotukset sen suhteen millaista informaatiota ja missä muodossa he sitä saavat. Yleisimpiä käyttäjiä ovat muun muassa omistajat, sijoittajat, analyytikot, yrityksen johto, rahoittajat sekä asiakkaat. Keskeisin käyttäjäryhmä on kuitenkin yrityksen omistajat. Omistajilla tarkoitetaan yrityksen nykyisiä omistajia sekä mahdollisia tulevia omistajia eli sijoittajia. (Niskanen & Niskanen 2003, 13.) Toinen merkittävä käyttäjäryhmä, jolle tilinpäätösinformaatiosta on merkittävää hyötyä, on yritysjohto. Johto käyttää informaatiota jatkuvasti tehdessään päätöksiä niin päivittäisissä liiketoiminnan operatiivisiin toimiin liittyvissä asioissa kuin myös suuremmissa investointi- tai rahoitusasioissa. Johtoa kiinnostaa

tilinpäätösinformaatio monelta eri näkökulmalta, jotta he voivat ohjata toimintaa oikeaan suuntaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 14.)

Usein tilinpäätösanalyysin käyttäjät haluavat tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta tietyltä aikaväliltä, jotta he voivat pohtia onko yritys menossa mihin suuntaan tulevaisuuteen katsottaessa. Vaikka analyysi on tehty menneeltä ajalta, sen perusteella voidaan kuitenkin rakentaa yrityksen tulevaisuutta ja ohjata toimintaa haluttuun suuntaan. Tilinpäätösanalyysin käyttäjäryhmä voi siis olla moninainen, mutta tärkeintä tietoa siitä pystyvät hyödyntämään yrityksen omistajat ja johto sillä he ovat mukana yrityksen päivittäisessä toiminnassa.

4 Tunnusluvut

4.1 Tunnusluvut

Tunnusluvut mittaavat yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä ja antavat yleiskuvaa yrityksestä. Yritykselle tärkeimpiä tunnuslukuja ovat kasvun-, kannattavuuden-, maksuvalmiuden- ja vakavaraisuuden tunnusluvut ja ne lasketaan yrityksen tilinpäätöstiedoista. Monille tunnusluvuille on omat viitteelliset arvot, jotka auttavat kertomaan onko tarkasteltavan tunnusluvun arvo erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä vai heikko. (Alma Talent a.)

Tunnuslukujen tarkoituksena on tiivistää yrityksen tilinpäätöksistä saatavaa tietoa yhteen lukuun. Tunnusluku lasketaan usein suhdannelukuna ja tämän avulla voidaan verrata erikokoisia ja eri toimialan yrityksiä toisiinsa. (Salmi 2020, 264.) Sidosryhmät, kuten rahoituslaitokset, vakuutusyhtiöt ja sijoittajat käyttävät tunnuslukuja usein myös yrityksen konkurssiherkkyyden ja konkurssiriskin arvioinnissa (Leppiniemi & Kykkänen 2023, 169).

4.2 Kasvu

Yrityksen kasvu pohjautuu omistajien motivaatioon kasvua kohtaan, hyvään liikeideaan sekä vahvaan osaamiseen. Kasvu edellyttää lähes aina, että yrityksen liiketoiminta sekä rahoitus on vahvalla pohjalla. Yritys voi kasvaa monella eri tavalla ja moneen eri suuntaan. Tyypillisesti kasvua voi tavoitella toiminnan laajentamisella, tuotekehityksellä ja innovoinnilla, osaamisen kehittämällä tai kilpailijan ostamisella. (Suomen Yrittäjät.) Yrityksen kasvua voidaan tulkita pääsääntöisesti tarkastelemalla tuloslaskelmasta liikevaihtoa ja sen kehitystä suuremmaksi tai pienemmäksi.

Liikevaihto kertoo, kuinka paljon yritys on myynyt tilikauden aikana alennusten ja arvonsäverojen jälkeen ja se mahdollistaa eri yritysten vertailun toiminnan volyymin osalta. Liikevaihdon vertailussa on huomioitava inflaation vaikutus sekä toiminnan rakenne. (Alma Talent b.) Liikevaihto kuvaa hyvin Yritys X Oy:n toiminnan laajuutta ja miten sen toiminta on kehittynyt viiden tilikauden aikana.

Liikevaihdon kasvu-% kuvaa yrityksen liiketoiminnan kehitystä ja sillä voidaan havainnollistaa myyntimenestystä. Kasvu voi vaihdella suuresti myös saman toimialan yritysten sisällä sen kehitykseen voi vaikuttaa esimerkiksi alueellinen kilpailutilanne. Liikevaihdon kasvuprosentille ei ole olemassa ohjeellisia viitearvoja, vaan arvo riippuu pitkälti toimialan kehityksestä ja kasvusta. (Alma Talent c.)

Liikevaihdon kasvuprosentin käyttö on hyödyllinen opinnäytetyön kohdeyrityksen kasvun seurannassa. Se kuvaa yrityksen myynnin kehitystä tilikausien välillä ja siitä on nähtävillä

heti, jos piikkejä on myynnin suhteen ylös tai alaspäin. Kaavassa 1 on nähtävillä liikevaihdon kasvu-% laskukaava.

$$\text{Liikevaihdon kasvu} - \% = 100 \times \frac{\text{Liikevaihto} - \text{Edellinen liikevaihto}}{\text{Edellinen liikevaihto}} \quad (1)$$

4.3 Kannattavuus

Yrityksen yhtenä tärkeimpänä toimintaedellytyksenä pidetään kannattavuutta sillä sen ollessa heikko, ei toiminnalle ole edellytyksiä. Heikon kannattavuuden jatkuessa pitkään yritys tekee tappiota ja syö omaa pääomaansa. Näin ollen yritystoiminta joudutaan jossain vaiheessa lopettamaan. Kannattavuuden mittarit jaetaan yleisesti liikevaihdon ja pääoman suhteutettuihin mittareihin. (Alma Talent a.)

Kannattavuuden tunnusluvut kertovat yrityksen kyvystä tuottaa tulosta. Kannattavuuden tunnusluvuista työhön valittiin käsiteltäväksi liiketulosprosentti, nettotulosprosentti ja oman pääoman tuotto prosentti. Näiden tunnuslukujen avulla on tarkoitus saada kuvaa siitä, kuinka kannattavaa yrityksen liiketoiminta on ollut aikajaksolla.

4.3.1 Liiketulos-%

Liiketulos saadaan yrityksen tuloslaskelmasta ja se on yrityksen tulos ennen rahoituseriä ja veroja. Tunnusluku huomioi myös toimintakulujen lisäksi käyttöomaisuuden kulumisen eli poistot. Liiketulosprosentilla voidaan verrata yritysten liiketoiminnan kannattavuutta. Siinä ei ole mukana rahoituskuluja. Negatiivinen liiketulosprosentti kertoo, että yritystoiminnassa on ollut operatiivisia vaikeuksia. (Alma Talent d.)

Liiketulos ja liiketulosprosentti on valittu analysoitavaksi, jotta saadaan kuva, miten paljon Yritys X Oy on saanut tehdyksi tulosta suhteessa liikevaihtoonsa. Kaavassa 2 on nähtävillä liiketulosprosentin laskukaava.

$$\text{Liiketulos} - \% = 100 \times \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \quad (2)$$

4.3.2 Nettotulos-%

Nettotulos kertoo yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksesta. Nettotulos toimii pohjana voitonjaolle, sillä se on yrityksen omistajille jäävä osuus tuloksesta. Siinä ei ole kuitenkaan mukana satunnaisia eriä tai tilinpäätössiirtoja. Nettotuloksen riittävyys määräytyy yleisesti yrityksen voitonjakotavoitteiden mukaan ja sen tasoa arvioitaessa on myös hyvä tarkastella oman pääoman tuotto prosenttia. Positiivinen nettotulos tarkoittaa, että yritys on selviytynyt

omalla liiketoiminnallaan lainojen koroista sekä investointien omarahoituksesta. (Alma Talent e.)

Nettotulos on otettu käsiteltäväksi kohdeyrityksestä, jotta saadaan kuvaa, miten yritys on selviytynyt varsinaisella liiketoiminnallaan rahoituseristä ja onko tulos saatu pysymään positiivisena tarkasteltavalla ajanjaksolla. Kaavassa 3 on nähtävillä nettotulosprosentin laskukaava.

$$\text{Nettotulos} - \% = 100 \times \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} \quad (3)$$

4.3.3 Oman pääoman tuotto-%

Oman pääoman tuotto-% (ROE) kertoo, kuinka hyvin yritys pystyy huolehtimaan omistajien yritykseen sijoittamista varoista eli kuinka paljon tilikauden aikana on kertynyt omalle pääomalle tuottoa. Tunnusluku on yksi tärkeimmistä kannattavuutta kuvaavista luvuista ja sen tuottotaso määräytyy hyvin pitkälti omistajien asettamien tuottovaatimusten mukaan. Oman pääoman tuottoa pidetään viitearvallisesti hyvänä tai erinomaisena jos se on 15–20 % tai tämän yli. Välttävänä tai heikkona sitä pidetään, jos se on 5–10 % tai tämän alle. (Alma Talent f.)

Tunnusluku valittiin tilinpäätösanalyysiin mukaan, koska se on hyvin olennainen kannattavuuden tunnusluku omistajille sekä sijoittajille. Tarkoituksena on saada kuva siitä, miten hyvin Yritys X Oy on pystynyt huolehtimaan omistajien pääomista. Kaavassa 4 on nähtävillä oman pääoman tuotto-%:n laskukaava.

$$\text{Oman pääoman tuotto} - \% = 100 \times \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} \quad (4)$$

4.4 Maksuvalmius

Yrityksen tulee huolehtia siitä, että liiketoiminnan juoksevat kulut pystytään maksamaan, vaikka sen vakavaraisuus ja kannattavuus olisivatkin kunnossa. Maksuvalmiudella siis tarkoitetaan, että yritys pystyy suoriutumaan maksuista ajallaan. Maksuvalmiuden ollessa huono yritys voi ajautua maksuvaikeuksiin ja sitä kautta jopa konkurssiin. (Alma Talent a.)

Yritys X Oy:n maksuvalmiutta kuvaaviksi tunnusluvuiksi on valittu staattiset eli taseesta laskettavat suhdeluvut quick ratio sekä current ratio. Nämä ovat hyvät tunnusluvut kertomaan yrityksen maksuvalmiudesta ja miten esimerkiksi koronan, Ukrainan sodan tai hintojen nousun vaikutukset ovat voineet vaikuttaa maksukykyyn.

4.4.1 Quick ratio

Quick ratio mittaa kykyä kuinka hyvin yritys pystyy selviytymään lyhytaikaisista veloista nopeasti rahaksi muunnettavilla omaisuuserillä. Se mittaa siis yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskureita. Jos yrityksen rahoituspuskurit ovat liian pienet, se ei pysty selviytymään yllättävistä menoista. Yrityksen tulorahoituksen ollessa vakaa ja runsas, se selviää myös pienemmällä rahoituspuskurilla. Maksuvalmius voi kuitenkin vaihdella paljon tilikauden aikana. Tunnusluvulle on myös viitearvot. Hyvänä tai erinomaisena pidetään, jos arvo on 1–1,5 tai yli. Tyydyttävänä arvona pidetään 0,5–1 ja välttävänä tai heikkona, jos arvo on 0,3–0,5 tai tämän alle. (Alma Talent g.)

Tunnusluku on valittu analyysiin mukaan, koska se kertoo, pystyykö Yritys X Oy kattamaan rahoitusomaisuudellaan lyhytaikaiset velkansa. Kaavassa 5 on nähtävillä quick ration laskukaava.

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen viras pääoma} - \text{Lyhytaikaiset saadut ennakot}} \quad (5)$$

4.4.2 Current ratio

Current ratio kertoo yrityksen maksuvalmiudesta ja rahoituspuskurista tilinpäätöshetkellä. Sen idea on verrata nopeasti rahaksi muunnettavien erien suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Suurin eri quick ratioon on se, että vaihto-omaisuus luetaan myös mukaan nopeasti rahaksi muunnettaviin eriin ja sen tarkasteluperspektiivi on vähän pidempi kuin quick ratioissa. Myös current ratiolle on olemassa omat viitearvot. Hyvänä tai erinomaisena pidetään, jos arvo on 2–2,5 tai enemmän. Tyydyttävänä pidetään 1,5–2 ja välttävänä tai heikkona, jos arvo on 1–1,5 tai tämän alle. (Alma Talent h.)

Current ratio on valittu tunnusluvuksi mukaan analyysiin, koska kuten quick ratio, myös current ratio on erinomainen maksuvalmiuden mittari. Kaavassa 6 on nähtävillä current ration laskukaava.

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{Vaihto} - \text{omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}} \quad (6)$$

4.5 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus tarkoittaa sitä, miten hyvin yritys kykenee suoriutumaan sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuutta mittaavat tunnusluvut kuvaavat yrityksen pääomaraken-
netta eli sen oman ja vieraan pääoman suhdetta. (Niskanen & Niskanen 2003, 130.)

Pelkkä hyvä kannattavuus ei riitä pitämään yritystä elossa vaan sen rahoitusrakenne on myös oltava kunnossa. Vaikka yritystoiminta ei olisi tappiollista niin sen kannattavuus voi kuitenkin olla niin heikko tai velkaantuneisuus niin suuri, ettei se kykene kattamaan rahoituksellisia velvoitteitaan. Näitä velvoitteita ovat lainojen korot ja lyhennykset. (Alma Talent a.)

Vakavaraisuuden tunnusluvusta Yritys X Oy:n tilinpäätösanalyysiin on otettu mukaan omavaraisuusaste prosentti sekä suhteellinen velkaantuneisuus prosentti. Nämä ovat rahoitusrakennetta mittaavia eli staattisia tunnuslukuja. Näiden avulla on tarkoitus selvittää missä tilassa yrityksen rahoitusrakenne on ja miten se on selvinnyt velvoitteistaan.

4.5.1 Omavaraisuusaste-%

Omavaraisuusasteen tarkoituksena on mitata, miten yritys on selviytynyt sitoumuksistaan pidemmällä aikajaksolla sekä sen tappionsietokykyä. Tunnusluku kuvaa kuinka suuri osuus yrityksen varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Mitä suurempi omavaraisuusaste on, sitä vakaammalle pohjalle yrityksen toiminta on rakennettu ja sitä suurempi liikkumavara sillä on. Yritys voi kuitenkin tulla toimeen matalammallakin omavaraisuusasteella, jos sen kannattavuus on kohtuullisella tasolla eikä se tee tappiota. Tyypillisesti nuoret yritykset ovat velkaantuneempia kuin pidempään toimineet, joten tunnusluku on osittain myös yrityksen iästä riippuvainen. Omavaraisuusasteelle on olemassa omat viitearvot. Hyvänä tai erinomaisena sitä pidetään, jos arvo on 35–50 % tai tämän yli. Tyydyttävänä pidetään 25–35 % ja välttävänä tai heikkona 15–25 % tai tämän alle. (Alma Talent i.)

Omavaraisuusaste prosentti on jokaiselle yritykselle tärkeä mittari, jotta nähdään, miten vakaalle pohjalle toiminta on rakentunut. Tunnusluku on hyvin olennainen mittari vakavaraisuuden kannalta ja näistä syistä johtuen se on valittu mukaan analyysiin. Kaavassa 7 on nähtävillä omavaraisuusprosentin laskukaava.

$$\text{Omavaraisuusaste} - \% = 100 \times \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \quad (7)$$

4.5.2 Suhteellinen velkaantuneisuus-%

Suhteellisen velkaantuneisuusprosentin tunnusluvussa yhdistyvät yrityksen tuloslaskelman ja taseen tiedot (Kallunki 2022, 123). Siinä mitataan yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Tämä tarkoittaa, että yrityksen kokonaisvelat suhteutetaan liikevaihtoon. Jos yrityksellä on korkea suhteellinen velkaantuneisuusaste, se edellyttää normaalisti myös hyvää ja vakaata käyttökatetta, jotta se selviytyy lainojenhoitovelvoitteistaan. Tälle

tunnusluvulle ei ole olemassa selkeitä ohje- tai viitearvoja, mutta sitä voidaan vertailla saman toimialan yritysten välillä. (Alma Talent j.)

Suhteellinen velkaantuneisuuden avulla saadaan kuva kohdeyrityksen velkojen suhteesta sen liiketoiminnan laajuuteen. Kaavassa 8 on nähtävillä suhteellisen velkaantuneisuustepronentin laskukaava.

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} - \% = 100 \times \frac{\text{Oikaistun taseen velat}}{\text{Liikevaihto}} \quad (8)$$

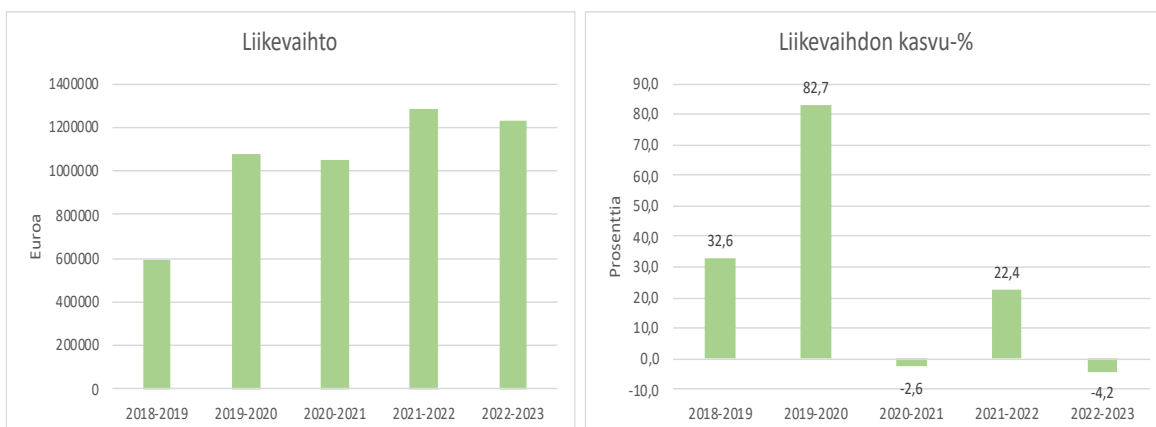
5 Yritys X Oy:n analyysi

5.1 Kasvu

Liikevaihto ja liikevaihdon kasvu-%

Yritys X Oy:n liikevaihto tarkastelujakson alussa eli 2019 päättyneellä tilikaudella oli hieman alle 600 000 euroa. Kuvioista 1 ja 2 on nähtävillä, että seuraavalla tilikaudella on kuitenkin tapahtunut suuri kasvu, sillä se on noussut 82,7 %. Liikevaihdon kasvuun yhtenä osasyynä on huomattava korotus yrityksen kuluissa. Markkinointiin on panostettu paljon, mikä selviää tilinpäätösaineistosta. Yritys toimii pääasiassa verkkokauppapohjaisena, jolloin markkinointi on tärkeää liiketoiminnassa ja asiakasvirran hankinnassa. Kuvioista on myös nähtävillä koronan vaikutus tilikaudella 2020–2021, jolloin liikevaihto laski 2,6 % edellisvuoteen verrattuna. Positiivista koronassa oli verkkokaupoille se, että ihmiset ostivat ja tilasivat tavaraa paljon verkosta. Ennätysliikevaihdon yritys teki vuonna 2022 päättyneellä tilikaudella ja tarkastelujakson viimeinen tilikausi oli 4,2 % tätä alhaisempi.

Kaikkiaan Yritys X Oy kaksinkertaisti liikevaihtonsa viiden tilikauden aikana eli kehitysuunta on ollut todella positiivinen. Rakennus- ja sisutustuotteiden verkkokaupassa tuotteiden myyntikatteet ovat usein hyvin maltilliset, jolloin täytyy panostaa suureen volyymiin myynnin osalta. Myyntiin ja markkinointiin yritys on panostanut paljon vertailuvuosina. Koronan vaikutuksesta ja Ukrainan sodasta huolimatta yritys on pystynyt pitämään liikevaihtonsa kehityksen hyvänä, vaikka näillä tekijöillä onkin ollut vaikutusta lähes jokaisen ihmisen ja yrityksen elämään.

Kuvio 1. Liikevaihto

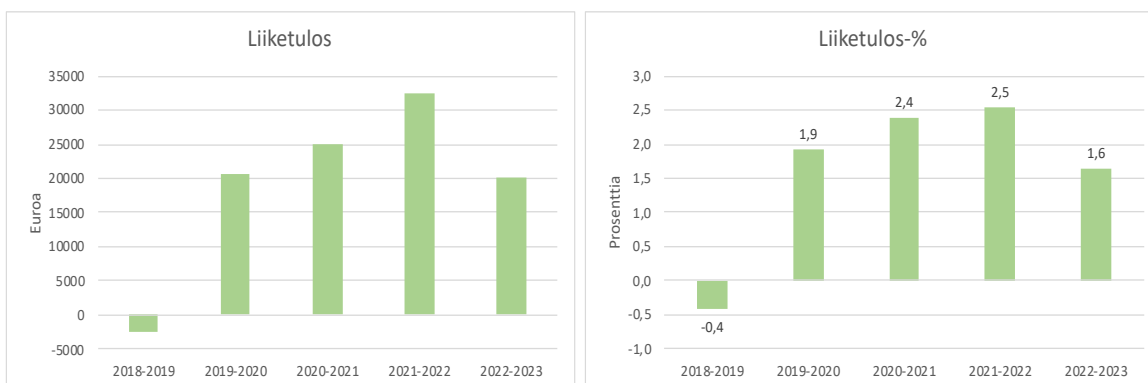
Kuvio 2. Liikevaihdon kasvu-%

5.2 Kannattavuus

Liiketulos ja liiketulos-%

Kuviossa 3 ja 4 on kuvattu Yritys X Oy:n liiketuloksen ja liiketulosprosentin kehitystä. Vuonna 2019 päättyneellä tilikaudella yrityksen liiketoiminta ei ole ollut kannattavaa ja operatiivisia vaikeuksia on esiintynyt, sillä sen liiketulos on ollut miinuksella. Tästä eteenpäin liiketuloksen kehityksessä on tapahtunut positiivinen muutos. Yritys on saanut tilikaudesta 2019–2020 alkaen toiminnan kasvun takia myös liiketoimintaa kannattavammaksi.

Tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella 2022–2023 on huomattavissa, että liiketulos on pudonnut. Tähän osasyynä on ollut yleisen maailmantilanteen epävarmuus mm. Venäjän hyökkäys Ukrainaan, rahoitusmarkkinoiden epävaka tilanne sekä korkojen nousu, jotka ovat heijastuneet talouteen hintojen nousuna rakennustuotteiden ja -materiaalien kustannuksissa. Tilinpäätöksestä on myös selvästi huomattavissa, että henkilöstökulut ovat yli kaksinkertaistuneet, joka on osaltaan vaikuttanut liiketuloksen pudotukseen.

Kuvio 3. Liiketulos

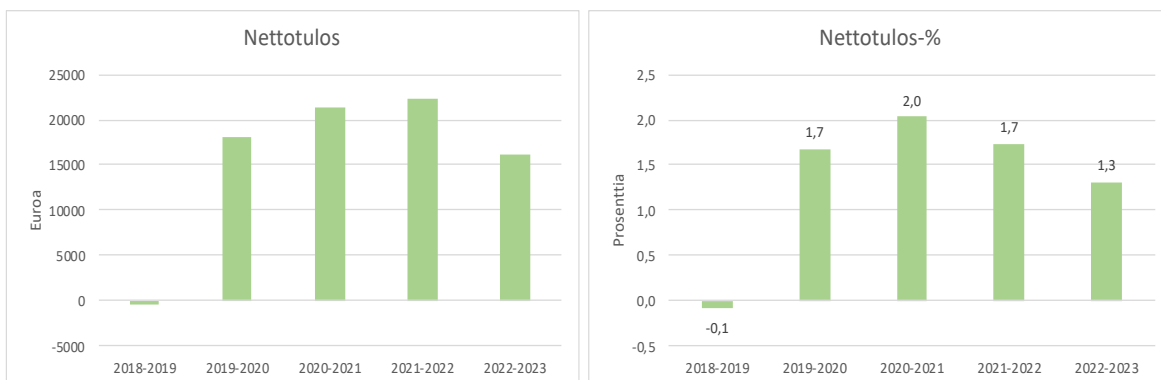
Kuvio 4. Liiketulos-%

Nettotulos ja nettotulos-%

Kuvioista 5 ja 6 on huomattavissa, että Yritys X Oy:n nettotuloksessa on ollut suuri nousu ensimmäisen ja toisen tilikauden välillä. Tämä selittyy liiketoiminnan merkittäväällä kokonaiskasvulla. Nettotulos on kasvanut seuraavina tilikausina tasaisesti kunnes 2023 päättyneellä tilikaudella tulos on hieman laskenut. Yritys on saanut nostettua nettotuloksen negatiivisesta positiiviseksi tarkastelujakson aikana eli se on selviytynyt omalla liiketoiminnallaan lainojen koroista sekä investointien omarahoituksesta.

Nettotulos on ollut parhaimmillaan vuonna 2022 päättyneellä tilikaudella yli 22000 euroa. Tämän jälkeen viimeisellä tarkastelujakson tilikaudella tulos on laskenut noin 16000 euroon,

johon syitä ovat merkittävä hintojen nousu ja kilpailun kiristyminen. Nettotulosprosentti on ensimmäistä tilikautta lukuun ottamatta pysynyt 0,7 prosenttiyksikön sisällä.

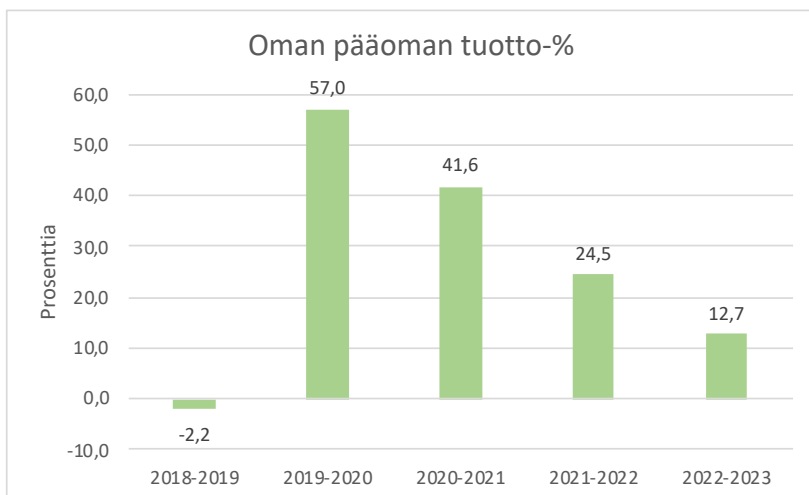
Kuvio 5. Nettotulos

Kuvio 6. Nettotulos-%

Oman pääoman tuotto-%

Yritys X Oy:n oman pääoman tuotto-% vaihteli tarkasteluvuosina paljon. Kuviosta 7 on nähtävillä, että vuonna 2020 päättyneellä tilikaudella yritys on päässyt 57 % tuottoon. Seuraavalla tilikaudella tuotto-% on ollut 41,6 %. Näitä oman pääoman tuotto-%:ja voidaan pitää poikkeuksellisen suurina. Erinomaisen oman pääoman tuotto-%:n viitearvona pidetään yli 20 %. Myös vuonna 2022 päättyneellä tilikaudella tuotto-%:ta voidaan pitää erittäin hyvänä.

Vuonna 2023 päättyneen tilikauden tuotto-% on ollut 12,7, jota voidaan pitää viitearvojen mukaisesti tyydyttävänä. Tarkasteluvuosien ensimmäisenä tilikautena oman pääoman tuotto-% on ollut -2,2 %. Tällöin omistajien yritykseen sijoittamalle pääomalle ei ole tullut tuottoa.

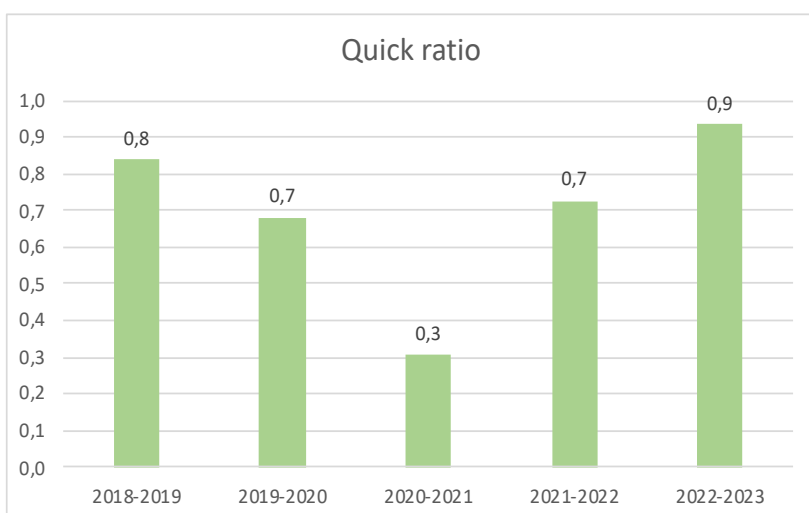
Kuvio 7. Oman pääoman tuotto-%

5.3 Maksuvalmius

Quick ratio

Yritys X Oy:n kassavalmiutta sekä rahoituspuskureista kuvaavassa quick ratioissa oli vain pientä vaihtelua tarkastelujaksolla. Kuvioista 8 on huomattavissa, että yrityksen quick ratio arvo pysyi yhtä tilikautta lukuun ottamatta hyvin tasaisena. Tarkasteluvuosien kahtena ensimmäisenä ja kahtena viimeisenä tilikautena quick ratio on ollut 0,7–0,9 välillä. Yrityksen rahoituspuskurit ovat olleet tällöin tunnusluvun viitearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla.

Vuonna 2021 päättyneellä tilikaudella yrityksen quick ratio oli vain 0,3. Tällöin se on ollut välttävällä tasolla eli yrityksellä on ollut vähemmän varoja käytettävissä. Vaikka rahoitusomaisuutta ei ole tilikaudella ollut niin paljoa, on sillä ollut kuitenkin vaihto-omaisuutta.

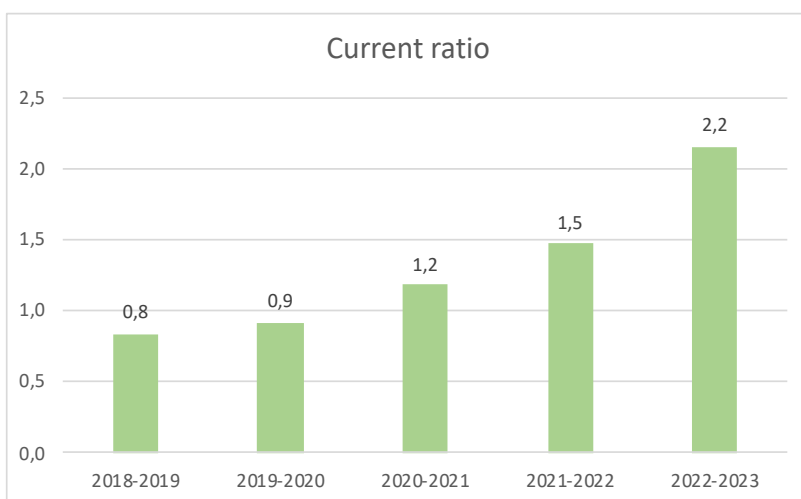

Kuvio 8. Quick ratio

Current ratio

Yritys X Oy:n maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä kuvaava current ratio oli noususuhdanteinen koko tarkastelujakson ajan. Kuviosta 9 on nähtävillä, kuinka current ratio on ollut 2019 ja 2020 päättyneillä tilikausilla 0,8 ja 0,9. Viitearvojen mukaan current ratio on ollut tällöin heikolla tasolla. Seuraavana kahtena tilikautena current ratio on noussut tasaisesti sen ollessa 2022 arvossa 1,5 ja tätä voidaan pitää tyydyttävänä tasona.

Vuonna 2023 päättyneellä tilikaudella tunnusluku on noussut 2,2, jota pidetään viitearvojen mukaan hyvänä. Yritys X Oy:n toiminnan kasvaessa myös vaihto-omaisuus on kasvanut huomattavasti, jolla on ollut vaikutusta tunnusluvun parempaan arvoon tarkasteluvuosien lopussa.

Kuvio 9. Current ratio

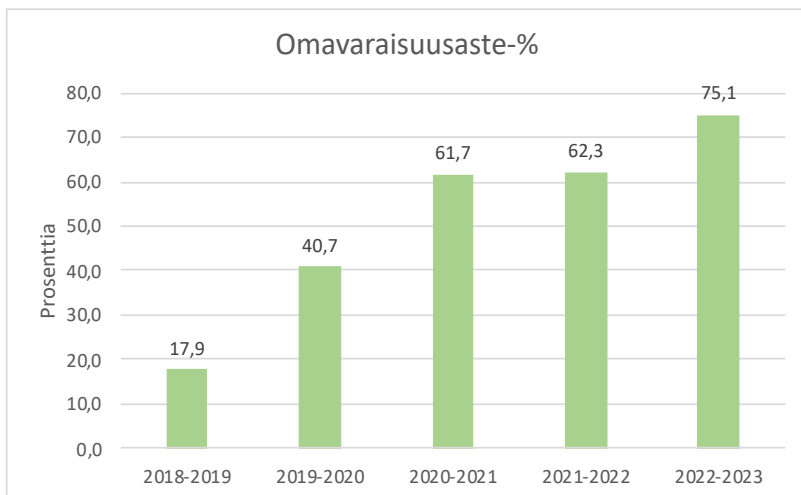
5.4 Vakavaraisuus

Omavaraisuusaste-%

Yritys X Oy:n omavaraisuusaste on parantunut huomattavasti tarkasteluvuosien aikana. Kuviosta 10 on nähtävillä, että yrityksen omavaraisuusaste on ollut alimmillaan vuonna 2019 päättyneellä tilikaudella 17,9 %. Vuonna 2020 päättyneellä tilikaudella omavaraisuusaste on noussut yli 40 %, jolloin se on ollut jo hyvällä tasolla. Vuosille 2021 ja 2022 tunnusluvun arvo on noussut yli 60 % eli yrityksen varallisuudesta suurin osa on rahoitettu omalla pääomalla.

Liiketoiminnan kasvaessa myös yrityksen omavaraisuusaste on kasvanut erinomaisiin lukemiin. Yritys X Oy on rakentanut toimintaansa tarkasteluvuosina erittäin vakaalle pohjalle sen omavaraisuusasteen ollessa parhaillaan 75,1 % vuonna 2023 päättyneellä tilikaudella. Omavaraisuusasteen merkittävään nousuun on ollut syynä kasvanut liiketoiminta,

positiivisen tuloksen tekeminen sekä vieraan pääoman pieneneminen. Yrityksen omavaraisuusasteen ollessa näin korkea se kestää myös huomattavasti paremmin heikentyntä kannattavuutta ja sen liikkumavapaus on suurempi kuin pienemmän omavaraisuusasteen yrityksillä.

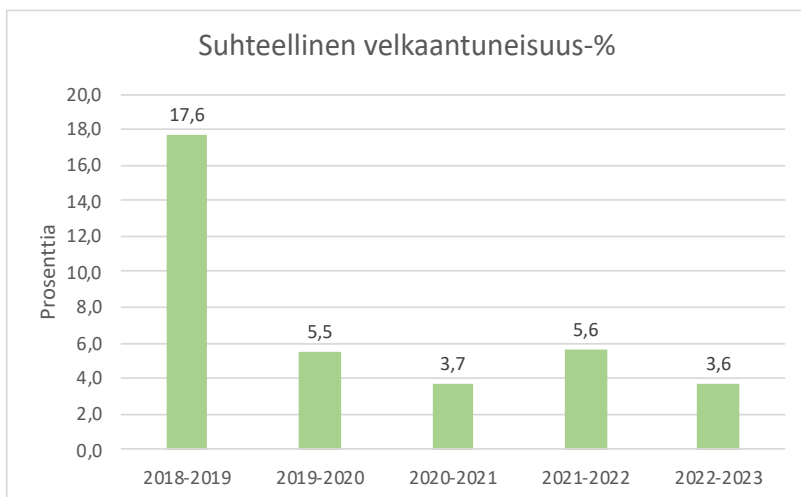

Kuvio 10. Omavaraisuusaste-%

Suhteellinen velkaantuneisuus-%

Yritys X Oy:n suhteellinen velkaantuneisuusaste on ollut koko tarkastelujakson hyvällä tasolla. Tarkastelujakson ensimmäisen tilikauden jälkeen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut koko ajan alle kuusi prosenttia, kuten kuviosta 11 on nähtävillä. Tunnusluku kuvaa velkojen suhdetta liikevaihtoon ja Yritys X Oy:llä tämä suhdeluku on ollut hyvin pieni. Ensimmäisen tilikauden jälkeen vieras pääoma on pienentynyt merkittävästi ja samaan aikaan liikevaihto on kasvanut todella paljon kuten aiemmin on todettu.

Yritys on hyvin vakavarainen ja sen suhteellinen velkaantuneisuusaste on pieni. Tämä on hyvä asia yrityksen omavaraisuuden ja toiminnan jatkuvuuden kannalta, mutta vierasta pääomaa voisi käyttää apuna liiketoiminnan kehittämiseen ja kasvattamiseen. Ilman vierasta pääomaa verkkokauppapohjaisen yrityksenkin voi olla vaikea tehdä kasvua.

Kuvio 11. Suhteellinen velkaantuneisuus-%

6 SWOT-analyysi

SWOT tulee sanoista Strengths (vahvuudet), Weaknesses (heikkoudet), Opportunities (mahdollisuudet) ja Threats (uhat). SWOT-analyysi on nelikenttäinen työkalu yritysten erilaisiin toimintavaiheisiin. Sen avulla voidaan esimerkiksi arvioida liikeideaa, yritystoiminnan kokonaisuutta tai toiminnan muutoksia. Sitä voidaan käyttää myös apuna erilaisten projektien arvioinnissa sekä henkilökohtaisten vahvuuksien ja uhkien kartoittamisessa. (Holvi Payment Services Oy.) SWOT-analyysi on erittäin monikäyttöinen työkalu yritykselle sen toiminnan arviointiin ja sitä voidaan käyttää missä tahansa vaiheessa liiketoimintaa. Se on yksi yksinkertaisimmista ja tunnetuimmista yritystoiminnan analysointimenetelmistä. Analyysi on valittu tehtäväksi Yritys X Oy:lle, jotta saadaan kuva yrityksen toiminnan nykyhetkestä ja pystytään luomaan visio siitä, mitä kohti yritystä tulee kehittää tulevaisuutta silmällä pitäen.

Vahvuudet

Yritys X Oy:n vahvuudet näkyvät taulukossa 3. Verkkokauppapohjainen toiminta on yrityksen vahvuutena, sillä sitä voidaan hoitaa ympäri vuorokauden paikasta tai ajasta riippumatta. Nykyisin asiakkaat ostavat tuotteita yhä enenevässä määrin verkkokaupoista eikä kivijalkakaupoille nähdä enää monella alalla tarvetta. Tämä koskee myös Yritys X Oy:n toimialaa rakennus- ja sisustustuotteiden myyjänä.

Yrityksen vahvuuksiin kuuluu myös sen vakavaraisuus ja se, että se on osakasvetoinen. Kuten vakavaraisuuden tunnusluvuista huomataan, yrityksen omavaraisuusaste on hyvä ja suhteellinen velkaantuneisuusaste pieni eli sen pääomarakenne on kunnossa. Yritykselle on ollut tärkeää, että se toimii vahvasti omalla pääomalla eikä velkaannu liikaa. Tämän avulla se pystyy selviytymään heikoista ja mahdollisesti tappiollisista vuosista. Lisäksi yritys on osakasvetoinen eli sen osakkaat pyrkivät omalla työpanoksellaan saamaan kasvua aikaiseksi. Yritys X Oy ei käytä ulkopuolista palkattua työvoimaa. Yritys X Oy pitää myös vahvuutena sitä, että sillä on omia tuotteita myynnissä, joita kilpailijoilla ei ole tuotevalikoimassa. Näin se voi erottua kilpailijoista edukseen.

Heikkoudet

Yritys X Oy:n heikkoudet näkyvät taulukossa 3. Verkkokauppapohjaisessa toiminnassa asiakasvirtojen analysointi ja oikean ostajakunnan löytäminen ovat tärkeässä roolissa. Yritys näkee, että sillä on kehitettävää tällä osa-alueella, vaikka markkinointia ja analysointia tehdään jatkuvasti.

Yrityksen kannattavuudessa on ollut pientä heilahtelua ja sen tavoitteena on, että yritys saisi tehtyä parempaa tulosta. Alan markkinoilla monella tuotteella on pienet myyntikatteet, jotka vaikuttavat suoraan tuloksen tekemiseen. Yritys näkee myös heikkoutenaan liian vähäisen teknologian ja ohjelmistojen hyödyntämisen. Jatkuva teknologiakehitys ja sen perässä pysyminen vaativat aikaa, vaivaa ja pääomaa. Uusien ohjelmistojen hyödyntäminen voisi parhaassa tapauksessa auttaa myös kannattavuuden suhteen.

Mahdollisuudet

Yritys X Oy:n mahdollisuudet näkyvät taulukossa 3. Vaikka yritys pitää teknologian hyödyntämistä tämänhetkisenä haasteena, niin se nähdään myös suurena mahdollisuutena. Uusien automatisoitujen ohjelmistojen ja mahdollisesti tekoälyn hyödyntäminen verkkoympäristössä nähdään suurena mahdollisuutena tulevaisuuteen katsottaessa.

Yrityksen mahdollisuuksiin katsotaan myös tuotemäärän kasvattaminen sekä maahan-
tuonti. Tuotemääräänsä yritys pystyisi kasvattamaan huomattavasti ja tämä voi tuoda uutta asiakaskuntaa ja kasvattaa myyntiä. Myös tuotteiden maahantuonti luetaan mahdollisuuksiin, vaikka se vaatii paljon pääomaa. Yritys X Oy pitää mahdollisuutena myös liiketoiminnan laajentamista muualle. Yrityksen myyntialuetta voisi laajentaa ulkomaille esimerkiksi ensin pohjoismaihin. Näin liiketoiminnalle olisi mahdollista saada uusia ulottuvuuksia ja kasvua.

Uhat

Yritys X Oy:n uhat näkyvät taulukossa 3. Yritys pitää uhkana lisääntynyttä kilpailua ja erityisesti suuria verkkokauppoja, jos ne siirtyvät enemmän samalle toimintasektorille. Todella suuria, esimerkiksi ulkomailta tulevia verkkokauppoja vastaan pienemmän on hyvin vaikea kilpailla. Myös rakennusalan huonosta tilanteesta johtuen monet rakennusalan yritykset ovat siirtyneet panostamaan omaan verkkokauppamyyntiinsä, joka kasvattaa entisestään kilpailua.

Uhkana tulevaisuudessa ovat myös inflaatio ja hintojen nousu. Jatkuva inflaation ja rakennusteollisuuden tuotteiden hintojen nousu ovat olleet merkittäviä viimeisinä vuosina. Näistä tekijöistä johtuen kannattavuus voi kärsiä ja yritykselle voi tulla suuria haasteita liiketoiminnan kanssa.

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkkokauppa • Vakavaraisuus • Osakasvetoisuus • Omat tuotteet 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riippuvainen asiakasanalysoinnista • Kannattavuus/pienet myyntikatteet • Teknologian hyödyntäminen
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Myyntialueen kasvattaminen • Teknologian ja tekoälyn hyödyntäminen • Maahantuonti ja tuotemäärän kasvattaminen 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisääntynyt kilpailu • Suuret kilpailijat • Inflaatio ja hintojen nousu

Taulukko 3. SWOT

7 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tilinpäätösanalyysin avulla selvittää Yritys X Oy:n taloudellista tilannetta. Tavoitteena oli vastata tutkimuskysymyksiin yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja kannattavuudesta sekä siihen, onko yleinen maailmantilanne vaikuttanut yrityksen liiketoimintaan tarkasteluvuosien aikana. Yrityksen tilinpäätöksistä tutkittiin viiden eri tilikauden ajalta tilinpäätösaineistoa, jotta saataisiin tarpeeksi kattava kuva yrityksen toiminnasta ja tapahtumista.

Tilinpäätösanalyysissä laskettiin tunnusluvut tilinpäätösaineistosta, jonka jälkeen niitä hyödynnettiin analyysin tekemiseen. Analyysissä käytettiin kasvun-, kannattavuuden-, maksuvalmiuden- ja vakavaraisuuden tunnuslukuja sekä tehtiin SWOT-analyysi. Näiden avulla saatiin hyvä kuva siitä, miten yrityksellä tällä hetkellä menee ja mihin suuntaan se on kehittynyt.

Kasvun osalta Yritys X Oy teki tarkasteluvuosina ison nousun. Se yli kaksinkertaisti liikevaihtonsa, jonka myötä yritys teki myös parempaa tulosta ja useiden tunnuslukujen arvot nousivat. Yritys panosti paljon markkinointiin, joka on verkkokaupalle erittäin tärkeää, jotta asiakkaat löytävät sinne. Näin ollen se sai toimintaa kasvatettua. Kasvun suhteen koronalla tai Ukrainan sodalla ei ollut niin suuria vaikutuksia yritykseen kuin olisi voinut odottaa.

Kannattavuuteen vaikutti osaltaan myös yrityksen kasvu. Vertailuvuosien ensimmäisellä tilikaudella 2018–2019 Yritys X Oy teki tappiota kaikilla mittareilla. Muilla tilikausilla yritys teki positiivista tulosta ja kannattavuus parani huomattavasti. Tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella on ollut huomattavissa laskua ja yrityksen kannattavuus on kuitenkin vielä melko pienellä tasolla. Yrityksen olisi hyvä panostaa kannattavuuteensa tulevaisuudessa esimerkiksi panostamalla kustannustehokkuuteen. Uuden teknologian, kuten automaation avulla nykypäivänä voidaan saada aikaan säästöjä ja tehostaa toimintaa.

Yrityksen maksuvalmius pysyi tarkasteluvuosina hyvin vakaana. Quick ratio oli tilikaudella 2020–2021 pienimmässä arvossa rahoitusomaisuuden ollessa vähäinen, mutta se nousi takaisin tarkasteluvuosien keskiarvoon seuraavina vuosina. Current ration arvo nousi koko tarkasteluvuosien ajan. Yrityksellä oli hyvin vähän vaihto-omaisuutta ensimmäisillä vertailutilikausilla, mutta se kasvoi merkittävästi viimeisiin tilikausiin mennessä. Vaihto-omaisuuden kasvusta johtuen yritys voisi kiinnittää huomiota tulevaisuudessa enemmän vaihto-omaisuutensa hallintaan. Paremmalla hallinnalla voi olla merkitystä tehokkuuteen sekä myös kannattavuuteen.

Yritys X Oy on erittäin vakavarainen. Sen omavaraisuusaste kasvoi tarkasteluvuosien jokaisella tilikaudella ja suhteellinen velkaantuneisuus oli jokaisella tilikaudella pieni.

Yrityksen oma pääoma on kasvanut tasaisesti jokaisella tilikaudella. Sillä on vähän vierasta pääomaa ja voitolliset tilikaudet ovat kasvattaneet vakavaraisuuden tunnuslukujen arvoja. Yrityksen pääomarakenne on hyvässä kunnossa ja se voisi miettiä vieraan pääoman käyttämistä kasvun tukena.

SWOT-analyysistä huomattiin, kuinka yritys pitää tulevaisuutta ajatellen yhtenä suurimmista mahdollisuuksistaan automaatiota ja muita tulevaisuuden teknologisia ratkaisuja. Verkkokaupassa on tärkeä pysyä kehityksen perässä, jotta ei jää kilpailijoiden varjoon ja pystyy toimimaan kannattavasti. Analyysistä oli huomattavissa, että yritys pitää tätä asiaa myös heikkoutenaan. Se kokee, ettei esimerkiksi automaatiota ole pystytty hyödyntämään vielä tarpeeksi ja aikoo varmasti panostaa tähän tulevaisuudessa. Yhtenä suurimpana uhkana yritys näkee kiristyneen kilpailun ja etenkin suurten verkkokauppojen kanssa kilpailemisen.

Yleisen maailmantilanteen, kuten koronan, Ukrainan sodan sekä hintojen nousun vaikutukset olivat odotettua pienemmät. Nämä kaikki tekijät ovat vaikuttaneet talouteen pääsääntöisesti negatiivisesti. Yritys X Oy on kuitenkin saanut pidettyä liiketoiminnan kannattavana eikä analyysissä ollut suuria heilahteluita huomattavissa. Verkkokauppapohjaiselle yritykselle esimerkiksi koronan vaikutukset eivät kuitenkaan olleet niin suuret sillä asiakkaat löysivät tuotteiden äärelle samalla tavalla kuin ennenkin.

Yrityksen ollessa todella vakavarainen, se voisi panostaa nyt kasvuun ja kannattavuuden kehittämiseen. Näitä se voisi kehittää esimerkiksi investoimalla uusiin ohjelmistoihin, automaatioon sekä panostamalla lisää markkinointiin ja analysointiin.

Tulevaisuudessa jatkotutkimuksen kohde voisi olla, miten ohjelmistojen ja automaation käyttöönotto on mahdollisesti parantanut verkkokaupan kannattavuutta ja kustannustehokkuutta.

Lähteet

Alma Talent. a. Tunnuslukuopas. Viitattu 17.2.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/>

Alma Talent. b. Liikevaihto. Viitattu 18.2.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/toiminnan-laajuus/liikevaihto/>

Alma Talent. c. Liikevaihdon kasvu-%. Viitattu 18.2.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/toiminnan-laajuus/liikevaihdon-kasvu-prosentti/>

Alma Talent. d. Liiketulos-%. Viitattu 31.3.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/kannattavuus/liiketulos-ja-liiketulos-prosentti/>

Alma Talent. e. Nettotulos-%. Viitattu 2.4.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/kannattavuus/nettotulos-ja-nettotulos-prosentti/>

Alma Talent. f. Oman pääoman tuotto-%. Viitattu 2.4.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/kannattavuus/oman-paaoman-tuotto-prosentti-roe/>

Alma Talent. g. Quick ratio. Viitattu 4.4.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/maksuvalmius/quick-ratio/>

Alma Talent. h. Current ratio. Viitattu 4.4.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/maksuvalmius/current-ratio/>

Alma Talent. i. Omavaraisuusaste-%. Viitattu 7.4.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti/>

Alma Talent. j. Suhteellinen velkaantuneisuus-%. Viitattu 7.4.2024. Saatavissa

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/suhteellinen-velkaantuneisuus-prosentti/>

Eskelinen, R. 2022. Yritys X:n tunnuslukuanalyysi. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Opinnäytetyö. Viitattu 5.4.2024. Saatavissa

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/785416/Rita_Eskelinen.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. uudistettu painos.

Helsinki: Tammi.

Holvi Payment Services Oy. SWOT-analyysi. Viitattu 1.4.2024. Saatavissa

<https://www.holvi.com/fi/holvipedia/swot-analyysi/>

Ikäheimo, S., Laitinen, E., Laitinen, T. & Puttonen, V. 2014. Yrityksen taloushallinto tänään. Vaasa: Vaasan Yritysinformaatio Oy.

Kallunki, J-P. 2022. Tilinpäätösanalyysi. 2. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Kirjanpitoasetus 1339/1997.

Kirjanpitolaki 1336/1997.

Leppiniemi, J & Kykkänen, T. 2023. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 12. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. 2. tarkistettu painos. Helsinki: Edita.

Osakeyhtiölaki 624/2006.

Passeli. Tase – Mikä on tase? Viitattu 6.5.2024. Saatavissa <https://www.passeli.fi/kirjanpidon-sanakirja/t/tase/>

Salmi, I. 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? 10. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Suomen Yrittäjät. Yrityksen kasvattaminen. Viitattu 18.2.2024. Saatavissa <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/kasvu-ja-kehitys/yrityksen-kasvattaminen/>

Tomperi, S. 2017. Käytännön kirjanpito. 25. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Verohallinto. 2023. Kirjanpito, tilikausi, verokausi. Viitattu 6.4.2024. Saatavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/uusi-yritys/kirjanpito-tilikausi-verokausi/#teetilinpaatos>

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Yrittäjän. 2024. Tase: mikä se on, mistä se sisältää ja mistä se kertoo. Viitattu 7.4.2024. Saatavissa <https://yrittajan.fi/opi/tase>